

Vloga in naloge Urada Visokega komisariata Združenih narodov za begunce (UNHCR)

dr. Romana Zidar
Senior Protection Associate (for Slovenia)
UNHCR Representation for Central Europe
zidar@unhcr.org

Poslanstvo UNHCR

- Naloga UNHCR je voditi in usklajevati mednarodne aktivnosti, katerih namen je zaščita beguncev.
- Poslanstvo urada Visokega komisariata ZN za begunce je ščititi pravice in dobrobit beguncev.
- UNHCR si prizadeva zagotoviti, da ima vsak posameznik pravico zaprositi za azil in si poiskati varno zatočišče v drugi državi, z možnostjo prostovoljne vrnitve v domovino, integracije v lokalno skupnost ali preselitve v tretjo državo. Obenem UNHCR nudi pomoč tudi osebam brez državljanstva.

UNHCR ob ustanovitvi in danes

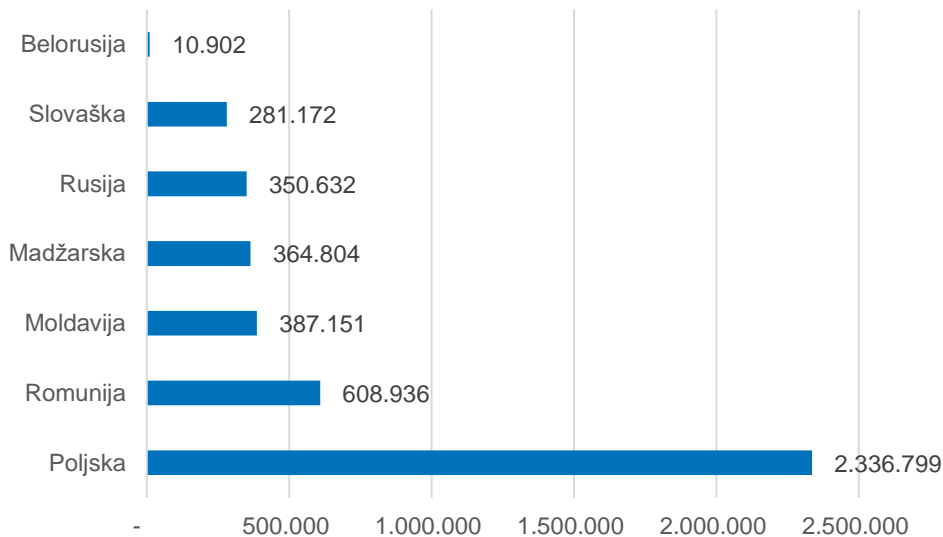
- Agencija ZN za begunce UNHCR je bila osnovana leta 1950, takoj po koncu druge svetovne vojne z namenom pomagati Evropejcem, razseljenim zaradi vojne, v državah, kjer so iskali varno zatočišče.
- UNHCR ima skoraj 18 tisoč sodelavcev, ki delujejo v 132 državah sveta. 91 % vseh sodelavcev dela na terenu.
- V letu 2020 je UNHCR praznoval 70. letnico svojega obstoja. V tem času je organizacija pomagala več kot 50 milijonom beguncem.
- V času svojega obstoja je UNHCR prejel dve Nobelovi nagradi za mir (1954 in 1981).

Prva naloga UNHCR je bila v letu 1951 pomagati 1 milijonu razseljenih oseb v Evropi. Prizor iz begunskega centra v Nemčiji. © UNHCR/1953

Koliko beguncev je po svetu?

- **1 izmed 95** ljudi na svetu moral zapustiti svoj dom zaradi spopadov ali preganjanja.
- Vsaj **82,4 milijonov** ljudi po svetu je bilo prisiljenih zapustiti svoje domove. Med njimi je **26,4 milijonov** beguncev, približno polovica je mlajših od 18. let.
- **73 %** beguncev gostijo **sosednje države**.
- **86 %** beguncev se **nahaja v državah v razvoju**.
- **68 % beguncev je pred konfliktom v Ukrajini prihajalo iz 5 držav:** 6,7 M iz Sirije; 4 M Venezuela; 2,6 M Afghanistan; 2,2M Južni Sudan; 1,1 M Mjanmar.

Več kot 4 milijone ljudi je od začetka spopadov zapustilo Ukrajino

[Situation Ukraine Refugee Situation \(unhcr.org\)](https://www.unhcr.org/situation-ukraine-refugee-situation)

Odziv na izredno stanje v Ukrajini

- UNHCR je razglasil 3. stopnjo izrednega stanja za Ukrajino in sosednje države.
- UNHCR je oblikoval regionalni načrt za odziv na begunsko krizo za sosednje države.
- Partnerske organizacije tako skozi več-sektorski pristop zagotavljajo podporo prizadevanjem držav, pri čemer se osredotočamo na varstvo in zaščito, sprejem in namestitve ter materialno pomoč za najbolj ranljive skupine ter osebe s specifičnimi potrebami.
- Pri tem upoštevamo načela SSRR – starosti, spola, raznolikosti, ranljivosti.
- Glede na demografsko strukturo posebno pozornost namenjamo varstvu in zaščiti žensk in otrok pred spolnim nasiljem in nasiljem po spolu, spolnimi izkoriščanjem in zlorabami.

Temeljna načela odziva

1. Podpora gostiteljskim skupnostim pri zagotavljanju ustreznega dostopa do varnosti in mednarodne zaščite, kot jo določa mednarodna in nacionalna zakonodaja.
2. Podpora gostiteljskim skupnostim pri zagotavljanju pravočasne in nujne humanitarne pomoči.
3. Podpora pri iskanju rešitev za begunce iz Ukrajine, ob upoštevanju širše družbene perspective.
4. Zagotavljanje učinkovite koordinacije partnerskih organizacij na ravni države in regije ter podpora prizadevanjem gostiteljskih skupnosti.

Naše ekipe so na terenu v Ukrajini in na mejnih prehodih.

Zagotavljamo svetovanje, pravno pomoč, pomoč notranje razseljenim osebam ter osebam na prizadetih območjih.

Sodelovanje med UNHCR in občinami po Zakonu o začasni zaščiti razseljenih oseb

9. člen

(sodelovanje z drugimi državami članicami Evropske unije in Visokim komisariatom Združenih narodov za begunce)

(1) Republika Slovenija sodeluje z drugimi državami članicami Evropske unije v zadevah in vprašanjih, ki se nanašajo na začasno zaščito, zlasti pa jih obvešča o številu oseb z začasno zaščito in nastanitvenih zmogljivostih za sprejem razseljenih oseb v Republiki Sloveniji ter z njimi sodeluje v postopkih premestitve oseb z začasno zaščito.

(2) Državni organi in organi samoupravnih lokalnih skupnosti v Republiki Sloveniji morajo v zadevah in vprašanjih, ki se nanašajo na osebe z začasno zaščito, sodelovati z Visokim komisariatom Združenih narodov za begunce (v nadaljnjem besedilu: UNHCR) in mu nuditi potrebno pomoč pri uresničevanju njegovih nalog.

(3) Pristojni organi Republike Slovenije redno seznanjajo UNHCR o:

- številu in stanju oseb z začasno zaščito;
- nastanitvenih zmogljivostih za nastanitev oseb z začasno zaščito;
- zahtevkih za premestitev oseb z začasno zaščito;
- izvajanju tega zakona in konvencij ter drugih mednarodnih predpisov v zvezi z osebami z začasno zaščito;
- predpisih, ki so v pripravi za osebe z začasno zaščito.

(4) Pristojni organi v okviru rednih posvetovanj z UNHCR in drugimi mednarodnimi organizacijami izmenjujejo mnenja, stališča in predloge o vprašanjih, ki se nanašajo na začasno zaščito, še zlasti glede njene uvedbe in prenehanja.

Vir: [Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb \(ZZZRO\)](#) (pilsrs.si)

Uporabni viri

Podatkovni portal:

- [Situation Ukraine Refugee Situation \(unhcr.org\)](https://www.unhcr.org/situation-ukraine-refugee-situation)

Duševno zdravje in psihosocialna podpora:

- [Psychological first aid: Guide for field workers](#)
- [Doing What Matters in Times of Stress](#)
- [PM+: individual psychological help for adults impaired by distress in communities exposed to adversity](#)

Načela varstva in zaščite v humanitarnih kontekstih:

- [The Sphere Handbook | Standards for quality humanitarian response \(spherestandards.org\)](#).

Skupnostni pristop:

[UNHCR - A Community-based Approach in UNHCR Operations](#)